

DECEMBER 31 1970

Tėvynė

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ
AMERIKOJE ORGANAS

No. 41

New York, N.Y. - 10001-

Spausdinimo 4 d.

63 metai

NUSIPELNE ASMENYS APIE MŪSŲ SUSIVIENIJIMĄ

MŪSŲ SUSIVIENIJIMAS GYVUODAMAS ILGUS DEŠIMTMETIUS IR ŠIOS ŠALIES LIETUVIAMS NEIŠPASAKYTAI DAUG GERO PADARĖS, RODOŠ, JAU NEGALI BŪTI REIKALINGAS JOKIŲ REKOMENDACIJŲ. TAČIAU VISADA ATSIKANDA PIKTOS VALIOS ŽMONIŲ, KURIE LAIKS NUO LAIKO STENGIASI PASKLEISTI NETIKRŲ ŽINIŲ APIE MŪSŲ GARBINGĄ ORGANIZACIJĄ IR KLADINTI VISUOMENĘ.

Tad visai laiku bus išgirsti ką būtent sako lietuvių visuomenės priešakyje esantieji ir nusipelnę asmenys.

Svarbiausia, reikia įsidėmėti, jog jie patys kaip tik yra Susivienijimo Lietuvių Amerikoje nariai, turi čia patęgę sau ir savo šeimoms apdraudas, mūsų organizacijai pilnai pasitiki ir savo nuomonę viešai pareiškia.

Visiems dirbantiems Susivienijimui, o lygiai ir visiems nariams, neabejotinai bus malonu išgirsti mūsų organizacijai specialiai skirtus pasisakymus.

Turėdami tokių žymių asmenų nuoširdų priitarimą, mūsų veikėjai-organizatoriai daug drąsiau eis į lietuviškas šeimas ir kalbės tuos, kurie iki šio laiko dar nebuvo mūsų Susivienijimo nariais, kad įsirašytų ir paimtų kiekvienam lietuviui naudingą apdraudą.

Čia spausdiname pirmuosius mūsų nusipelnusių asmenų pasisakymus:

***Susivienijimas Lietuvių Amerikoje įsikūrė Rusijos carų okupacijos metais ir išaugo į didžiausią ir turtingiausią lietuvių organizaciją pasaulyje. Daug pastangų mūsų tėvai ir protėviai įdėjo Susivienijimui sukurti ir išauginti, o mums belieka tik jį išlaikyti. Tas ypatingai svarbu yra šiandien kai Lietuva kenčia žiaurią raudonųjų rusų okupaciją. SLA visais laikais rėmė ir dabar remia Lietuvos nepriklausomybę, tad nuo

mūsų pačių, laisvėje gyvenančių lietuvių priklausomą kiekį bus stiprus ir kiek ilgai gyvens. Tapdami Susivienijimo nariais patarnausime ne tik lietuvių tautos interesams, bet sau ir savo šeimoms.

ANICETAS SIMUTIS
Lietuvos Generalinis Konsulas New Yorke

***Šiais metais man teko pirmą kartą dalyvauti SLA Seime, kuris tiek savo dalyviais, tiek svarstomais klausimais paliko gerą įspūdį.

DR. KAZYS ŠIDLAUSKAS
ALto Vicepimininkas

***Susivienijimas Lietuvių Amerikoje - seniausia ligi šiol išlikusi šio krašto lietuviybės tvirtovė ir gausiausia išeivijos lietuvių organizacija, šiemet pradanti švęsti aštuonesdešimt penktuosius savo reikšmingos veiklos metus. SLA, kaip ir kitų lietuviškųjų organizacijų bei institucijų, likimas yra jaunimo rankose. Todėl pirmoje eilėje telkime jaunimą į SLA narių gretas. Vyresniosios kartos patirtis ir mūsų brandaus jaunimo sumanymas bei energija - tikras SLA gyvybės laidas.

PROF. JONAS PUZINAS

* ADALINE C. AMBROSE iš Brookfield, Ill., praeitą vasarą lankėsi Romoje ir popiežiaus akivaizdoje pagiedojo "Sveikinimo giesmę". Jos giedojimas patiko popiežiui ir jis ją asmeniškai pasveikino. Ji čia pat pareiškė, kad ji turi vilties pamatyti išlaisvintą Lietuvą. Popiežius irgi pareiškė tokią pat viltį.

Pakraščių sargyba išdavė sovietams lietuvi

Amerikiečių kuteryje "Vigilant", prie Martha's Vineyard, Mass. vyko pasitarimas tarp sovietų atstovų ir JAV pareigūnų dėl žvejybos klausimų sutvarkymo. Greta minėto kuterio visai prie borto stovėjo sovietų laivas "Sovietskaja Litva". Bet greta šių komercinio pobūdžio pasitarimų vyko kiti svarstymai, kurie tiesiog lietė žmogaus gyvybę. Lietuvis jūrininkas vardu Simas, radio specialistas, nusprendė pereiti į laisvąjį pasaulį ir šoko į Amerikos laivą, kas jam buvo nesunku padaryti. Jis paprašė politinės globos, bet vargšas apsiriko. Simui apie 30 metų ir jis laisvai kalba angliškai.

Amerikos pakrančio aukštieji pareigūnai gavę žinią apie lietuvių pabėgėlį, ėmėsi spręsti jauno lietuvio Simo likimą. Buvo užklausta instrukcijų iš Washingtono. Pagaliau buvo padarytas pats žiauriausias sprendimas - jį išduoti! To jokiu būdu nesitikėjo Simas, nes jis matyt turėjo vilties, jog demokratinės šalies žmonės supras jo žiaurią būklę.

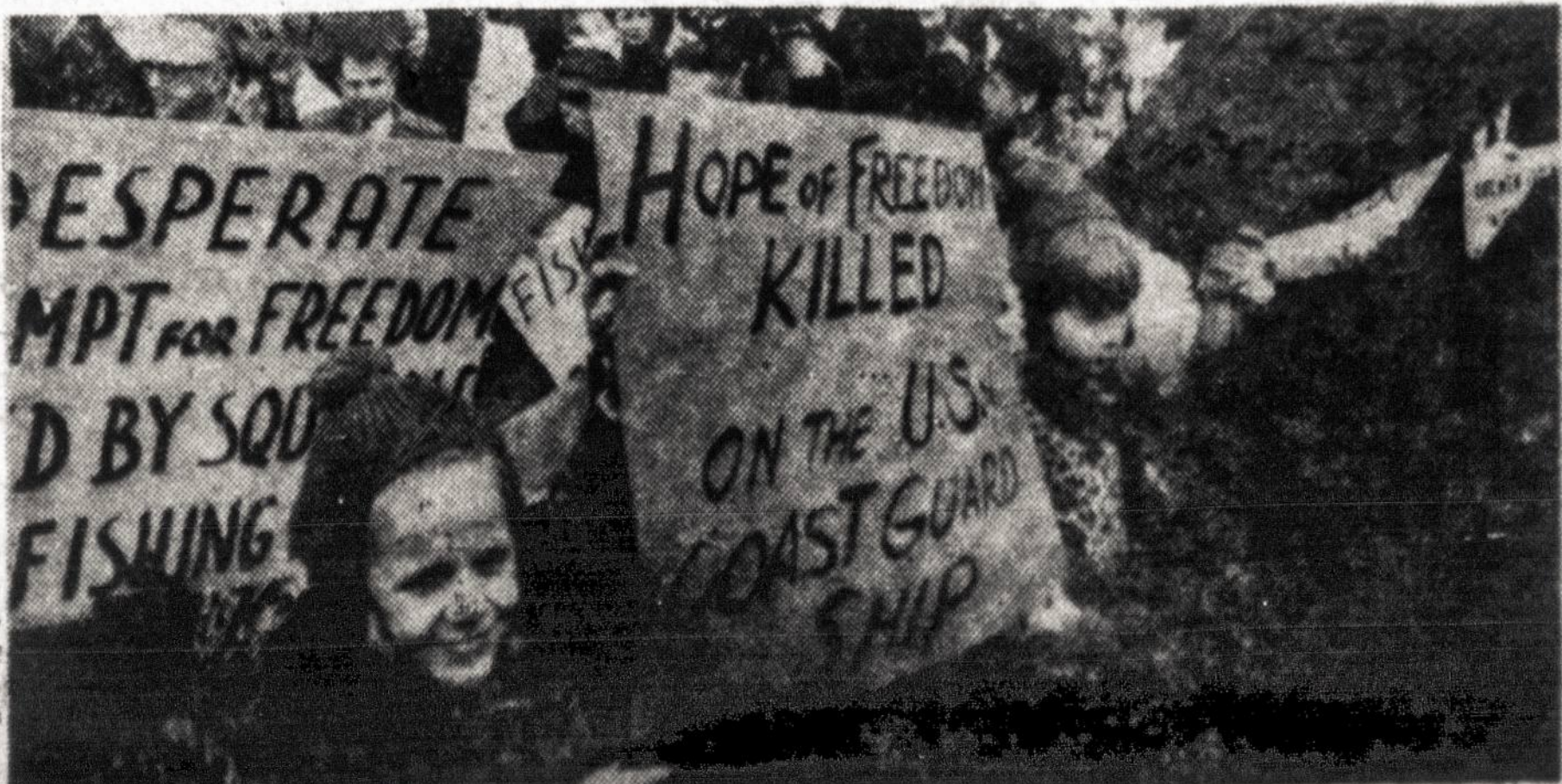
Šio lietuvio pilnas vardas, kaip teko patirti iš patikimų šaltinių - Simonas Grauzdė.

Tačiau kol sprendimas buvo padarytas, praėjo net aštuonios valandos. Tuo metu pakraščių sargybos viršininkai laukė atsakymo iš Washingtono. Kapitonas Fletcher Brown, sako, įspėjęs Vals tybės departamentą, jog išdavimo atveju "kažkas turės įvykti". Žinoma posakis miglotas, bet vis tik jo prasmę, turint gerus norus, buvo galima suprasti. Bet čia pat, spaudos žiniomis (Daily News) iškilo žuvies gaudymo teritorinius vandenys klausimo išsprendimo likimas (?). Galėjo komercinės derybos nutrūkti. Bet kapitonas palaukęs atsakymo iš Washingtono aštuonias valandas ir nieko nesulaukęs, pagaliau paklausė savo viršininkų įsakymo ir nusprendė lietuvi jūrininką atiduoti rusams.

O tada, liudininkų žodžiais, įvyko kažkas, ko jie negalėjo suprasti. Simas buvo nuvilktas į sovietų laivą jėga. Pats kapitonas spaudai pasakė, kad scena, kai lietuvis Simas buvo velkamas į sovietų laivą, buvusi neįsivaizduojamo žiaurumo. Jis nurodo tik vieną smulkmeną, būtent, kad Simas buvo ne tik surištas, bet tiesiog apraizgytas virvėmis nuo galvos iki kojų. Šio žiauraus įvykio kaltininkai aiškina, jog jie pabūgę tarptautinių komplikacijų....

MĖGINIMAS NUDURTI POPIEŽIŲ

Popiežiui Povilui Šeštajam nuvykus į Manilą ir pradėjus sveikintis su jį sutikusiais asmenimis, vyras apsilkęs kunigo sutana ištraukė peilį ir puolė popiežių, norėdamas jį nudurti. Bet Magnr. Macchi, popiežiaus asmens sekretorius nustūmė šalin užpuoliką. Popiežius nebuvo sužeistas. Pasikėsintojas yra dailininkas Mendoza y Amore, iš Bolivijos, kurs sakėsi esąs nusistatęs sutrukdyti popiežiaus pamokslus, kurie, girdi, klaidina. Popiežius pareiškė, kad jis atleis žiaurą pasikėsintoją.

Lietuvių jaunimas, sužinojęs apie tai, kad pakraščių sargybos išdavė lietuvi jūrininką Simą, nusprendusį pasirinkti laisvę sovietams, New Yorko centre padarė demonstraciją, protestuodamas prieš šį nežmonišką pasielgimą. Vaizde seserys Česnavičiūtės laiko protesto plakatą.

Tėvynė

LIETUVIŲ SUSIVENIJIMO AMERIKOJE ORGANAS

Lithuanian Weekly

Published Every Friday
by the Lithuanian Alliance of America

JUOZAS PETRĖNAS
EDITOR

ALGIRDAS BUDRECKIS
MANAGER

Yearly Subscription Rates:
In the United States\$4.00
To Foreign Countries\$5.00

307 WEST 30th STREET
NEW YORK, N. Y. 10001
Telephone LACKAWANNA 4-5529

Entered as Second Class Matter November 28, 1910,
at the Post Office at New York, N. Y., under the Act
of March 8, 1878.

SLA kuopų pranešimai ir skubus raštai redakcijai
reikia siųsti ne vėliau, kaip prieš savaitę, laikraščio
numerui išėjimui.

Keičiant adresą būtina pranešti senasis adresas ir
nurodyti naujo adreso pašto zonos numerį.
Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Nepateisinama pagieža

Apie mūsų Susivienijimą, kaip matome nors ir šiame numeryje spausdinamų kilnių asmenų pasisakymų, atsiliepiama pagarbiai ir jo darbai vertinami prideramai aukštai. Ir nėra jokios abejonės, jog ir visa plačioji lietuvių visuomenė mūsų Susivienijimą pripažįsta, kaip vieną centrinių lietuvių organizacijų, kokios šioje šalyje buvo sukurtos ir dabar veikia. Net galime priminti, jog mūsų organizacijos istorijoje vienas žymiausių šios šalies lietuvių išsitarė, jog Susivienijimas, tai svarbiausias mūsų pasisekimas, kuriuo Amerikos lietuviai gali didžiulotis.

Ne tik patys SLA nariai, bet ir visa lietuvių visuomenė gerai žino mūsų organizacijos nuopelnus ir jos atliktus darbus. Tad visai suprantama, jog tikimasi iš spaudos ir toliau esančių visuomenininkų bent korektiško Susivienijimo vertinimo.

Tačiau yra keletas - tik menka grupelė žmonių, kurie patys sako, jog jiems "sunkiau patekti į SLA Pildomąją Tarybą, negu kupranugariai pralįsti pro adatos skylutę". Jie, vargšai, kandidatuoja, leidžia šmeižiančius lapelius, bet SLA nariai už juos nebalsuoja ir jie tikrai tokiu keliu negali patekti į Susivienijimo vykdomus organus. Tad jie desperacijoje griebiasi nepateisinamų ir kvailių priemonių. Šioji grupelė, ką galima pagrįsti iš vis tų pačių nevykusių priekaištų, pasinaudojo "Tėviškės Žiburių" Nr. 47 skiltimis ir dar kartą paleido melų ir šmeižto sriautą. Ši kartą jie peržengė visas padorumo ribas. Jie jau nesitenkina atskirų veikėjų šmeižimu. Jie jau tiesiog stengiasi organizaciją suniekinėti. Tikrai, jeigu jie drįsta sakyti, kad "SLA apdraudos nuostojo pagrindo", o kitoje vietoje jau aiškiai atkalbinėja nuo dalyvavimo Susivienijime, nes, girdi, "dabar lietuviai tiek prasigveno, kad draudos ligos, nedarbo ar mirties atveju neturi tos reikšmės, kurią turėjo prieš 20 ar 30 metų".

Čia yra nesąžiningas melas, o taip pat pastangos apgauti žmones. Juk tie, kas tokius melus rašė, gerai žino, kad draudimas ir šiandien yra svarbus kiekvienam asmeniui ir kiekvienai šeimai. Visi draudžia savo gyvybę, draudimo įstaigos veikia visoje šalyje, tik vieni lietuviai šmeižikų įkalbėti turėtų ir patys pasilikti ir savo šeimas palikti be apsaugos ateityje. Štai prie ko prieina-

JAV IR PASAULIO LIETUVIAI

* MİRĖ JONAS ZIENIUS, kuris gyveno Lorain, Ohio. Jis buvo Elzbieta Zienienės, SLA 62 kuopos sekretorės vyras. Jonas Zienius gimė 1889 m. Lietuvoje. Į Susivienijimą buvo įstojęs 1912 metais. Visą laiką gyveno Lorain, Ohio. Liko žmona, mūsų organizacijos veikėja Elzbieta ir kiti giminės.

* DABAR LIETUVOJE, aukštesniųjų mokyklų vyresniųjų klasių mokiniai verčiami lankyti tam tikrus kursus ir mokytis valdyti žemės ūkio mašinas, kad vėliau jie pasidarytų žemės ūkio mechanizatoriais. Tai priemonė jaunimą nukreipti į žemės ūkio technikos sritį, užuot jiems leidus siekti aukštojo mokslo.

* JUOZAS RIAUBA, kuris gyvena Australijoje, Dover Garden, surinko kiek galėjo anglų kalba knygų apie Lietuvą ir jas įteikė vietos viešajai bibliotekai.

* "LIETUVOS UNIVERSITETAS" - tai leidinys kurį ruošiasi netrukus išleisti Lietuvių Profesorių Draugija Chicagoje. Leidėjai gauna gausias aukas ir prašo visuomenę jų leidinį iš anksto užsisakyti, kad pats išleidimas būtų lengvesnis.

* BISMARCK VIEŠBUTYJE, Chicagoje, vestibiulyje pastatytos keturių tautų būdingais ornamentais išpuoštos eglutės, tai lietuvių, švedų, danų ir britų. Pradedant gruodžio 11 dieną, ten

ma, kai vaduojamasi liguista pagieža ir troškimu pakenkti lietuviškai organizacijai.

Susivienijimas veikia sėkmingiau negu kitos panašios lietuvių organizacijos, jis turi didžiausią kapitalą, jis turi ir daugiausia veiklių kuopų bei darbuotojų, kurie dažniausia vadovauja vietos lietuvių kolonijų viešame gyvenime. Ką koks nepateisinamas pagiežos jausmas paskatino tuos rašėjus pasiūlyti visai beprotišką reikalą - išmėtyti turimus SLA kapitalus: duoti vieniems, numesti kitiems. Kiekvienas svaikai galvojantis žmogus supranta, kad nieko panašaus normalūs žmonės nei daryti, nei siūlyti negali. Bet yra gi toks liguistas nusistatymas, kad "jeigu ne man, tai tegul viskas nugama pragaran...."

Jeigu yra liguistų žmonių, kurie panašius, kaip čia minėta pasiūlymus daro, gal neverta stebėtis. Bet tikrai reikia nusistebėti "Tėviškės Žiburių" pasinešimu tiems vargšams taip lengvai patamauti. Dar daugiau, galima pasakyti, nes "T.Ž." pradėjo naują erą spaudos organų santykių srityje, negražiai apšmeiždami nieku nekaltą šiuo atveju "Tėvynę", parašydami, kad ją "mažai kas teskaito". Kuo remdamiesi "T.Ž." tokį dalyką tvirtina? Ypač dabar, kai "Tėvynę" aiškiai palankiai įvertino praėjęs SLA 56 Seimas, kai net atskira "pagiriamąji" nutarimą "Tėvynei" padarė SLA 10 apskritis. O taisai apskritis susideda iš puikiai patyrusių SLA ir šiaip visuomeninėje dirvoje veikiančių darbuotojų. Mūsų laikraštis skirtas pirmoje eilėje SLA reikalams nušviesti. Tai jau nariai, kuriems nuširdžiai rūpi sava organizacija tikrai jį skaito. O taip pat mes visą atliekamą vietą skiriame lietuvių tautos istorijai, lietuvių, menų ir kultūros reikalams propaguoti. Tai tokių puslapių gali neskaityti tik vieni lietuvių tautos priešai. O "T.Ž." redaktoriumi turbūt teks save smarkiai sutramdyti, kad po to viso jo veidas neparaustų.

***** Tėvynė 2

bus vykdomos kiekvienai minėtai tautai būdingos kalėdinės programos. Lietuvaitės, pasipuošusios tautiniais rūbais, atliks lietuvišką tradicinę kalėdinę programą.

* D.BRAZYTĖ-BINDOKIENĖ, Č.Grinčevičius, Anatolijus Kairys, J.Švabaitė-Gilienė ir G.Tulauskaitė, Chicagoje, Spaudos Mėnesio organizatorių surengtame literatūros vakare lapkričio 27 d., skaitė savo kūrinus.

* RADIO PROGRAMA Detroit, Mich. (American Lithuanian Voice), sulaukė 25 metų sukaktuvių. Ji buvo įsteigta 1945 metais ir veikia iki šio laiko, nors buvo keletą kartų priversta keisti savo vardą. Šia programa nuolat rūpinasi radio klubas. Radio programa turi didoką lietuvių kultūrininkų būrį. Jie atlieka programų pranešėjų darbą ir suredaguoja pačius pranešimus. Jų vardus verta paminėti: H.Kapturauskas, Ch.Wallas, R.Valatka, H.Rauby, J.Kriščiūnas, S.Garliauskas, A.Janušis, R.Ražauskienė, R.Korsakas, J.Urbonas, J.Lesčinskas, V.Saladžius, A.Barakauskas, Z.Sukauskaitė, L.Stankutė, M.Gvildytė, A.Gladkauskas ir R. bei L.Garliauskaitės.

* VILNIAUS UNIVERSITETO kraštotyrininkų klubas "Romuva", padarė susitikimą su senaisiais Vilniaus krašto mokytojais, o taip pat su dainininkais ir muzikantais iš lietuviškų kaimų, kurie dabar priskirti Gudijai ir sparčiu tempu nutautinami.

* FRATERNITAS LITUANICA - lietuvių daktarų organizacija, lapkričio 22 d. pas dr. Vyt. Damijonaitį turėjo savo metinį susirinkimą. Naujai išrinktą jos valdybą sudaro: dr. V.Damijonaitis - pirm., dr. Leonardas Plechavičius - sek., dr. Vyt. Slavinskas - išd. Daktarai paskyrė Brazinskų fondui šimtą dolerių.

* BIRUTĖ PAPROCKIENĖ, kartu su senienų kolektorių grupe, išvyko keturioms savaitėms į Angliją, kur įvyksta kolekcionierių suvažiavimas.

* LIETUVIŲ KULTŪROS CENTRĄ bus galima steigti kiekvienam Illinois valstybės išlaikomame universitete. Jie bus išlaikomi pačios valstybės lėšomis. Tuo pasirūpino senatorius Lanigan, praveddamas Illinois valstijos senatę tam tikrą įstatymą.

NENUILSKIME

Visų laisvojo pasaulio lietuvių pareiga dirbti Lietuvos laisvės rytojui. Aukodami Tautos Fondui remsime šio darbo vykdytoją VLIKĄ.

Aukas prašome siųsti: Lithuanian National Fund, 64-14 56th Rd., Maspeth, N.Y. 11378.

Kalėdinio Vajaus metu dirbkim Lietuviškos Šeimos garbei

Greitai atsiliepkit į SLA Vajaus Komisijos kvietimą. Naujų narių įrašymo paskelbtos taisyklės veikia tos pačios ir organizatoriai gali naujus narius įrašyti. O jų įrašyti! nauji nariai bus įskaityti į SLA Vajų, kurį dabar paskelbė SLA Vajaus Komisija. Gerbiame SLA Veikėjai, laukiame Jūsų palankumo. Siųskite naujų narių aplikacijas tokią pat tvarka, kaip buvo iki šio laiko!

Worcester, Ma.

SLA 57 kuopos suruoštas centinis išpardavimas lapkričio 22 d. puikiai pavyko.

Kalakutus laimėjo šie nariai ir svečiai - M. Žemaitaitis, Algirdas Zenkus, Vytautas Ilgūnas, Nancy Krasinskaitė, Charles Grigaitis ir Ona Gaidienė. Kalakutus parūpino narys verslininkas Juozas Matulevičius.

Šiame parengime dirbo visi: Danutė Snarskienė, Ona Silinskienė, Alena Lendraitienė, M. Sutkienė, Ona Rakauskienė, Marijona Naginionienė ir kitos. Taip pat dirbo V. Mitrikas, Jonas Dvareckas, Vincas Dabrila, Zigmas Snarskis, J. Krasinskas ir Kleopas Zurlis. Visiems nariams priklauso nuoširdus ačiū už suteiktas vertingas dovanas.

Worcesteryje, bėgyje tik dviejų savaitių, lapkričio mėnesyje mirė šie vietos lietuviai: kun. Bruno Mažukna, 54 m., Stasys Barnatavičius, 50 m., Edvardas Garbus, 55 m., Ričardas Arauskas, 18 m., Francis Aleknas, 36 m., Franciška Džiaugienė, 84 m., Alena Kosulienė, 83 m., Petras Matusevičius, 82 m., Juozas Buivydas, 82 m., Viktorija Seniausienė, 84 m., Eugenijus Sinkavičius, 68 m., Pastarasis buvęs Lietuvos kariuomenės savanoris, patriotinių nuotaikų lietuvis. Tačiau jo palaikais rūpinosi miesto paskirtas žmogus Stanford L. Strogoff. Velionis gyveno vienas, jį rado mirusį po kelių dienų. Jo gimtinė buvo Merkinės kraštas.

J. Krasinskas

Scranton, Pa.

SLA 30 kuopos susirinkimas kviečiamas gruodžio 9 dieną, 7 val. vakare, 1123 Blair Ave.

Aldona Hughes

Los Angeles, Cal.

SLA 75 KUOPOS METINIS SUSIRINKIMAS

Gruodžio 20 d., sekmadienį, 1:30 val. po pietų, Lietuvių Parapijos salėje, 3855 Evans Str. Los Angeles, kviečiamas SLA 75 kuopos metinis susirinkimas. Bus renkama kuopos valdyba ir apta-1971 m. sausio mėn. 31 d. numatomo metinio kuopos parengimo reikalai.

Prašome kuopos narius atvykti į susirinkimą ir apsimokėti apdraudos mokestį.

Visi nariai su draugais kviečiami atvykti ir atsivesti į susirinkimą savo pažįstamus, kurie norėtų įstoti į Susivienijimą.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖS ŽINIOS

Mirus gen. de Gaulle, Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, pareiškė užuojautą š.m. lapkričio 11 d. Prancūzijos ambasadoriui ir pasirašė užuojautų knygoje Prancūzijos ambasadoje.

Š.m. lapkričio 14 d. Lietuvos Atstovas ir p. O. Kajeckienė dalyvavo Latvijos Tautos šventės minėjime, kurį rengė Washingtono Latvių-Amerikiečių Draugija Teologijos Seminarijos auditorijoje, šalia Amerikos Katalikų Universiteto.

Ta proga Atstovas pasakė atitinkamą kalbą.

P.p. Kajeckai, š.m. lapkričio 18 d. dalyvavo Latvijos Atstovo ir ponios A. Dinsbergs priėmimo, suruoštame Latvijos nepriklausomybės paskelbimo minėjimo proga.

Estijos Atstovo iniciatyva, š.m. lapkričio 19 d. įvyko Baltijos valstybių Diplomatinį Atstovų pasitarimas Washingtone. Jo metu buvo pasikeista nuomonėmis, informacijomis bei pasitarta aktualiais klausimais.

REMKIME TAUTOS FONDA

Tautos Fondas, kuriam pirmininkauja prel. Jonas Balkūnas ir kurio vadovybę sudaro daugumoje jauni žmonės, plečia savo veiklą. Neseniai išleido platų laišką, kviesdami prisidėti prie Fondo. Aukodami TAUTOS FONDUI užtikrinsime VLIKO 30-ties metų darbo tęstinumą. Dabar štai jų rūpesčiu pagaminta trijų spalvų užklija. Jos dydis - du su puse colio ant trijų colių.

Užklija yra rombinės formos, dominuoja raudona spalva, kurioje įrežti Gedimino stulpai. Šonuose juodom raidėm įrašyta: "Tautos Fondo rėmėjas Lietuvos laisvei". Antroje pusėje nurodyta kaip ženkluką užklijuoti.

Ženkliuką - užkliją galima klijuoti ant bet kokio lygaus paviršiaus, labiausia tinka ant automobilio lango. Tai bus ženklas, kad čia važiuoja lietuvis ir kad jis yra Tautos Fondo rėmėjas.

Užklijos yra duodamos visiems Tautos Fondo rėmėjams. Tad aukas prašom siųsti: Lithuanian National Fund, 64-14 56th Rd., Maspeth, N.Y. 11378.

MIRĘ KARIAI

Čikagoje mirė, sulaukęs 73 m. Vyčio Kryžiaus kavalierius, Vytautas Petrauskas, kilęs iš Ukmergės. Taip pat Čikagoje staiga mirė Petras Kupstys, sulaukęs 55 metų amžiaus. Lietuvos kariuomenės karininkas, kilęs iš Kauno, Rockforde mirė Robertas Petronis, sulaukęs vos tik 48 metus, buvęs JAV II Pas. karo veteranas. Birminghame, Anglijoje, mirė Pranas Andriukaitis, Nepriklausomybės kovų dalyvis.

ALGIS REKLYS ir Dangerutis Velevičius išvyko į JAV kariuomenę, atlikti karinės prievolės. Virksevičius-Virkasas dar tebetarnauja. Jie visi iš Detroito.

* DETROITO lietuvių radio programa, kuriai vadovauja Rapolas Valatka, nuo ateinančių metų sausio 4 d. veiks tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais nuo 8 val. vakare.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

NAUJOJI VILTIS, politikos ir kultūros žurnalas. Turinys: dr. B. Jonaitis - Paskutinės nepriklausomos Lietuvos dienos, J. Gliuda - Bandymas atrasti mūsų prozos esmę, V. Alantas - Deimantų sėjėjas ir rinkėjas (apie Tumą Vaižgantą), J. Jurevičius - Juozas Tubelis - valstybininkas ir visuomenininkas, o taip pat platesnės apžvalgos: Lietuviškoji veikla, Šiame krašte ir Spau-doje pasižvalgus. Leidinyje 140 puslapių. Kaina \$ 2.00.

Liudas Dovydenas - MES VALDYSIM PASAULĮ, dviejuose tomuose. Atsiminimai iš bolševikmečio okupuotoje Lietuvoje.

Viršelės dail. Prano Lapės. I tomas - 264 psl., II tomas - 256 psl. Paskiro tomo kaina \$ 4.00. Išleido ROMUVA, 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

Knygos gaunamos pas platintujs arba užsakant per leidyklą. Tėvynė 3

Kanados lietuvių, Londono kvartetas.

Kaip mirė Felicija Bortkevičienė

Felicija Bortkevičienė.

Sutėjo dvidešimt penkeri metai nuo vienos pačių žymiausių politinių ir visuomeninių darbų vykdytojos Felicijos Bortkevičienės mirties. Ji priklausė plejadai moterų, kurios tais laikais buvo subrendusios Lietuvoje viešajai visuomenės tarnybai. Jų tarpe matome rašytojas, žmonių švietėjas ir visuomenininkes. Felicija Bortkevičienė jų tarpe greičiausia buvo viena žymiausių. Ji atnešė į politinį lietuvių veikimą gilaus principumo dėsnį. Iš mažens auklėta lenkiškoje dvasioje, ji jautėsi didžia lietuvių tautos patriote. Politinių sluoksnių organizaciniame darbe ji buvo nepaprastai brangi, nes mokėjo ir buvo pasiryžusi politinį veikimą padaryti aktyvų ir stiprų. Ji priklausė Lietuvos demokratų, o vėliau liaudininkų srovei. Ši srovė išugdė palyginti stambia savo spaudą. Ir taip atsitiko tik Felicijos Bortkevičienės darbo dėka. Ji buvo visos tos leidybos širdis.

Pažymėtina, kad ji viešai priešakyje ne tiek daug rodydamosi, savo srovės gyvenime turėjo išimtinai daug reikšmės.

Negalima nepaminti jos didelio darbo Pirmojo Pasaulinio karo metu, kai ji gelbėjo prūsų ir Klaipėdos lietuviams, atsidūrusiems Sibire. O "Žiburėlis" - moksleiviams šelpti organizacija, tai jau jos tikras kūdikis. Lygiai ji dalyvavo ir kitose svarbiosiose labdarinėse organizacijose. Visi, kas su ja susidūrė, galėjo patirti jos taurumą, pažūrų tiesumą ir pasiaukojimą visuomenės labui.

O ji mirė vargingoje padėtyje, jai palaidoti buvo surinktos aukos. Kaip tai atsitiko, pasakoją Jadvyga Šileikaitė (naudojamės "Sėjoj" paskelbtais jos atsiminimais) ir paduodame kai kurias būdingas ištraukas:

"Spalio 20 d. pas mane atėjo F.Bortkevičienės pasiuntinė, prašydama, kad sekancią naktį atečiau budėti, nes gailėstingoji sesuo, kuri visada budėdavusi, tą naktį turėsianti dirbti ligoninėje. Apie 5 valandą vakaro nuėjau pas F.Bortkevičienę. Apsidžiaugė. Tačiau tuojuo ėmė skystis, jog nežinanti, kodėl šiandien jai esą baisu. Labai norėjusi, kad aš pas ją atečiau, nes su manim jai drąsiau. Vakare jos savijauta buvo neblogo, ramiai pasikalbėjome įvairiais klausimais, visai neliesdamos ligos. Tačiau apie vidurnaktį pra-

dėjo darytis labai nerami, ėmė skystis, jog esą sunku, ir kad blogiausia dar esą priešakyje. Nors kampario po oda buvo leidžiama kas valandą, bet pagerėjimo nesimatė. Pradėjo kalbėti apie mirtį. Didžiausias jos prašymas buvo, kad nepalaidotų "raudonai", prašė ją geriau išvežti į Troškūnus, kur palaidota jos sesuo Okuličienė. Dėl tikybinių apeigų man nieko nesakė ir kunigo neprašė. F.Bortkevičienė iš viso tikybinių klausimų su manim nekalbėjo iki pat mirties. Labai laukė savo sesers sūnaus J.Okuličiaus. Kelis kartus klausė manęs, kuriuo metu ateina traukinys iš Šiaulių ir vis minėjo, jog labai nori pamatyti savo sesers sūnų.

Apie 7 val. ryto, įleidus jai kampario, ligonei pasidarė lengviau. Pasisakė, jog norinti miego. Ir man patarė atsigulti ant sofutės gretimame kambarėlyje. Nors aš ir atsiguliau, bet sekiau jos kvėpavimą. Valandėlę ligonė ramiai miegojo. Apie 8 valandą ji staiga labai sudejavo. Norėjau tuojuo keltis, bet mane sudraudė F.Bortkevičienės gimnaitė, kuri tuojuo nuėjo pas ligonę. Juodvi patylomis pradėjo kažko ginčytis. Po kelių minučių ligonė riktėlėje nesavo balsu. Aš tą patį momentą įbėgau į kambarį ir pamačiau siaubingą baimės iškreiptą ligonės veidą, išsigandusias akis. Pulso jau nebebuvo. Mirtis buvo labai staigi.

Felicija Bortkevičienė mirė 1945 m. spalio 21 d., 8 valandą ryto. Užspaudžiau jos mielas akis amžinatvei. Pasikviečiau sargienę, kuri, mano laimei, nebijojo mirusios. Mudvi ją nuprausėm, aprengėm ir pašarvojom toje pačioje lovoje, kurioje mirė, nes kitos vietos nebuvo.

Apie 12 valandą susirinko 20 asmenų, kurių tarpe buvo L.Raupienė, dr. A.Steponaitienė, S.Čiurlionienė, M.Mažylienė, dr. O.Bliūdžiūtė, L.Purėnienė, dr. J.Staugaitis, dr. J.Nemeikša ir kiti. Buvo sudarytas laidotuvių komitetas. Pradėta rūpintis karstu, laidojimo formalumais ir t.t. Velionės piniginėje rados 30 rublių, bet vėliau paaiškėjo, kad ir tie buvo paskolinti iš sargo. Pradėjom rinkti aukas laidotuvių išlaidoms apmokėti. Aukų rinkimas sunkumų nesudarė. Pasklidus žinia apie F.Bortkevičienės mirtį, atsirado geros valios žmonių, kurie patys pasiūlė pinigų. Per pora dienų suplaukė daugiau negu reikėjo. Likusius nuo laidotuvių pinigus išsiuntėm tremtiniais į Sibirą.

Spalio 21 dieną, 5 valandą, "Varpo" spaustuves darbininkai paruošė "Varpo" salę, atgabeno karstą ir velionę perkėlė į salę. Laidotuvių ko-

Brazinskių šeima: žmona, Pranas ir sūnus Algirdas. Pagaliau paaiškėjo, kad Brazinskių Turkijos vyriausybė sovietams neišduos. Tačiau juos teis Turkijos teismas.

Tėvyne 4

miteto nutarimu, spalio 23 dieną, 10 valandą buvo numatyta velionę išlydėti į Troškūnus. Spalio 22 dieną iš ryto laidotuvių komiteto nariai nuėjo į spaudos skyrių gauti leidimą lapeliams išspausdinti laidotuvių tvarkos reikalą. Spaudos skyrius juos nusiuntė pas NKVD viršininką, kuris dėl to pakėlė didelį triukšmą, kaltindamas atvykusius, esą, jie nori iš laidotuvių padaryti demonstraciją. Viršininkas pastebėjo, kad F.Bortkevičienė niekuo nėra nusipelnusi ir nesą pagrindo kį iškilmingai laidoti. Buvo duotas griežtas įsakymas: spalio 22 dieną, 3 valandą po pietų velionės palaikus išgabenti į Troškūnus. Jis pridūrė, kad bus atsiųstas sunkvežimis ir mirusioji be jokių iškilmių ir be palydovų turi būti išvežta.

Niekur nebuvo paskelbta, kada velionė bus išvežta, tačiau 3 valandą "Varpo" salė jau buvo pilna žmonių. Išnešant karstą iš salės ir nuleidžiant nuo antrojo aukšto, visi nustebome ir nusišiminėme pamatę, jog sunkvežimis buvo įstumtas į tamsią pavartę ir pastatytas prie pat laiptų durų tamsoje. Atrodė, lyg kas būtų vagiama su baime, kad visuomenė nepamatytų koks nusikalstamas darbas atliekamas... Liūdesys prislegė visus susirinkusius, lyg kažin kokia tamsi bedugnė atsivėrė prieš visų akis.

Tylūs, tamsos pritrenkti susirinkusių žmonių veidai palydėjo tauriausią lietuvių į paskutinę, amžiną kelionę....

RUSŲ ISTORIKAS AMALRIKAS NUTEISTAS TREJIEMS METAMS

Gavęs trejus metus darbo stovyklos Amalrikas teisme pasakė kalbą, kurioje palygino savo teismą į viduramžiuose teistas raganas, kurios būdavo deginamos ant laužų.

"Jei viduramžių kova prieš heretikus galima pateisinti religiniu fanatizmu, tai ši teisma reikia laikyti režimo bailumo, kuris įžiūri pavojų visose biurokratų viršūnėms svetimosiose idėjose, įrodymu, kalbėjo Amalrikas. Jis pabrėžė, kad šis teismas skiriamas kitiems įbauginti ir atsiras tokių, kurie išsigąs, tačiau ideologinio išsilaisvinimo, subrendimo procesas prasidėjo ir jis nebus sustabdytas.

"Man atrodo, kad aš esu geresnis patriotas už tuos, kurie garsiai šneka apie tėvynės meilę, tačiau, iš tiesų, galvoja tik apie savo privilegijas" pasakė teisme Amalrikas, kurio studija "Ar Sovietų Sąjunga išsilaikys iki 1984 metų?" garsi visame pasaulyje.

LIETUVIAI MĖGSTA ESPERANTO KALBĄ

Okup. Lietuvoje, šalia filatelistikos, plinta ir tarptautinės kalbos - esperanto judėjimas. Vilniaus spauda kalba apie tarptautinės kalbos entuziastus.

Sovietų Sąjungos esperantininkai, 200 žmonių, atvykę iš 40 miestų ir iš Lietuvos, dalyvavo Baškirijoje, 12-je jaunųjų esperantininkų darbo ir poilsio stovykloje. Joje pripažinta, kad geriausiais esperantininkų klubais, visos Sov. Sąj. masu, pripažinti du klubai Klaipėdoje ir Vilniuje, ir trečiasis Ufos mieste. Vilniečiai Baškirijoje gavo specialų prizą, gi Vilniaus atstovas Vytautas Šilas buvo išrinktas Sovietų Sąj. jaunųjų esperantininkų klubų tarybos pirmininku. (E.)

AMERIKA nepaprastai daug davė pasauliui. Tarp kitko iš Amerikos atėjo pasiūlymas apšvietimui naudoti kerosiną, kas žymiai palengvino gyvenamųjų namų ir gatvių apšvietimą. Anksčiau apšvietimui buvo naudojamos kitos, žymiai nepatogesnės ir brangesnės priemonės. Kiek atsimenam, Lietuvoje buvo naudojamos "balanos", kitur gyvulių taukai ir augalų aliejai, žvakės ir kitokios rūšies žibintai.

SLA PILD. TARYBOS SUVAŽIAVIMO PROTOKOLAS

SLA PILDOMOSIOS TARYBOS SUVAŽIAVIMO
ĮVYKUSIO 1970 M. LAPKRIČIO 13 IR 15 DIENOMIS
SHERMAN HOUSE VIEŠBUTYJE ČIKAGOJE

PROTOKOLAS

PIRMOJI SESIJA

1. Prezidentas P.P.Dargis SLA Pild. Tarybos suvažiavimą ir pirmąją sesiją atidarė 1970 m. lapkričio 13 d. 9 val. ryto Sherman House viešbutyje, Čikagoje.

2. Prezidentas P.Dargis paprašė sekretorių A.Budreckį atlikti Pild. Tarybos narių vardošaukį. Atlikus vardošaukį paaiškėjo, kad visi Pild. Tarybos nariai gavo prezidento P.P.Dargio raštiškus kvietimus į suvažiavimą ir kad pirmąjoje sesijoje dalyvauja šie Pild. Tarybos nariai, kurie sudaro kvorumą:

Povilas P.Dargis - Prezidentas, Aleksandras Chaplikas - Viceprezidentas, Algirdas Budreckis - Sekretorius, Euphrosina Mikužiūtė - Išdininkė, Steponas Bredes - Išdo Globėjas, Jozefina Mileriūtė - Išdo Globėja ir dr. Steponas Biežis - Daktaras Kvotėjas.

3. Pateiktą Pild. Tarybos suvažiavimo darbotvarkę priėmė Pildomoji Taryba su tuo supratimu, kad suvažiavimo metu ją bus galima papildyti.

4. Prezidentas P.P.Dargis pakvietė A.Chapliką posėdžiui pirmininkauti, kad galėtų pateikti prezidento raportą.

Prezidento Raportas

Prezidentas P.P.Dargis pranešė, kad pasibaigus SLA 56 Seimui ir praėjus posėdiniam Pildomosios Tarybos suvažiavimui, jis buvo atvykęs kelis kartus į SLA Centrą, tartis su sekretorium, išdininke ir teisiniu patarėju einamaisiais reikalais, pasvarstyta dalimis atlikti SLA dokumentų mikrofilmavimą. Prezidentas istorijos reikalu sušaukė istorijos komisijos posėdžius, kuriuose dalyvavo A.Budreckis, A.Diržys ir J.Petrėnas. Prezidentui džiugu pranešti Pild. Tarybai, kad visi autoriai žadėjo užbaigti savo studijas iki š.m. gruodžio pabaigos. Taip pat buvo aptartas adreso grafo įsigijimo reikalas.

Pasitarimuose New Yorke taip pat buvo svarstyti ligoje pašalpos reikalai. Prezidentas Dargis pastebėjo, kad reikėtų užbaigti SLA konstitucijos papildymo darbą; prezidentas pranešė, kad sekretorius jau yra sukompiliavęs konstitucijos pakeitimus ir papildymus.

SLA Centras gražiai dirba su Miami kuopa 1972 m. seimo rinkimo reikalu. Šis suvažiavimas turės tarti žodį seimo viešbučio vietos pasirinkimo klausimu.

Įvyko rajoninė organizatorių konferencija New Yorke. Generaliniais organizatoriais apsiėmė būti A.Gustus, M.Klimas, A.Trečiokas. Jaunuolių komisijos narys T.Aleksandravičius pažadėjo su centro pagalba New Yorke suorganizuoti jaunimo kuopą. Tėvynėje jau buvo paskelbtas SLA Kalėdinis Vajus.

Prezidentas, išdininkė ir sekretorius įeina į Investmentų komisiją. Džiugu konstatuoti, kad Investmentų komisija sklandžiai ir vieningai dirba. Išdininkė šio suvažiavimo metu išduos komisijos raportą.

Prezidentas dalyvavo paskutiniame ALTo centro valdybos posėdyje.

Vasaros pabaigoje prezidentas dalyvavo ir kalbėjo Akrono 198 kuopos gegužinėje. Lapkričio pradžioje jis aktyviai dalyvavo 3-čio apskrįčio suvažiavime.

Prezidentas pastebėjo, jog 1970 m. seimas pavedė Pildomajai Tarybai tvarkyti Tautiškų centų fondą. Jis užsiminė apie lietuviškų laikraščių sunkią būklę. Taip pat pastebėjo, kad draugiškoji spauda visuomet mielai bendradarbiauja su Susivienijimu. Prezidentas paprašė Pildomosios Tarybos narių laike suvažiavimo pagalbėti apie patriotinės spaudos rėmimą.

Baigdamas savo raportą, prezidentas Dargis pastebėjo, jog gražiai ir korektiškai bendradarbiauja su Pild. Tarybos nariais. Jo manymu dabartinė SLA vadovybė nuoširdžiai rūpinasi SLA reikalais. Jis padėkojo viceprezidentui A.Chaplikui už SLA 299 kuopos reikalų sutvarkymą.

Dr. Biežiui įnešus, E.Mikužiūtei parėmus, prezidento Dargio raportas buvo Pildomosios Tarybos priimtas ir visi jo atlikti darbai ratifikuoti ir užgirti.

5. Viceprezidentas Chaplikas davė savo raportą, pranešdamas, kad atliko visus pavedimus. Jis tarėsi su organizatorium M.Klimu apie vajaus pagyvinimą Naujoje Anglijoje. Taip pat praeitame mėnesyje, kada sekretorius Budreckis buvo Bostone, jiedu tarėsi vajaus reikalais. Baigdamas savo raportą, jis pateikė dvi naujas aplikacijas į narius. J.Miller įnešus, E.Mikužiūtei parėmus, viceprezidento Chapliko raportas buvo Pildomosios Tarybos priimtas ir visi jo darbai ratifikuoti.

6. SLA Sekretorius A.Budreckis patiekė savo raportą raštu.

SLA Sekretoriaus Raportas

Mano raportas trumpai apims atliktus darbus nuo poseiminio Pildomo-
Tėvynė 5

sios Tarybos suvažiavimo iki 1970 m. lapkričio 10 d.

Tuoju po poseiminio Pildomosios Tarybos suvažiavimo čia vykdėti

visus Seimo, Pildomosios Tarybos priešseiminio ir poseiminio suvažiavimo nutarimus, kurie tiesiogiai lietė SLA Centro raštinės kompetenciją arba buvo sekretoriui pavesti.

Po SLA 56-to seimo, palaikydamas nusistovėjusią tradiciją, Susivienijimo vardu išsiuntinėju padėkos laiškus visiems, kurie sveikino seimą. Seimo sveikinimus-rezoliucijas JAV prezidentui Nixonui, kongr. Gerald Fordui, Lietuvos atstovui Juozui Kajeckui bei kitiems.

Liepos 12 d. New York State Insurance Fund atstovas A.D.Wiener įteikė Susivienijimui bronzinę plaketę su įrašu už 50 metų narystę State Insurance Fund, t.y. New Yorko valstijos bedarbių fonde.

Liepos mėn. buvo padaryta dividendų čekių rekonsiliacija. Paaiškėjo, kad 323 nariai neiškeitė savo dividendų, o tų čekių suma siekė \$1,601.79. Pranešiau 79 kuopai, jog 323 nariai dar neiškeitė savo čekių. Taip pat anglų ir lietuvių kalbomis Tėvynėje tilpo pareiškimas dividendų čekių klausimu. Pareiškimas ir laiškai atnešė rezultatų: 34 nariai atrasė ir paprašė, kad jiems būtų išrašyti nauji čekiai. Taip pat buvo patirta, kad 4 mirė. Tačiau, kaip matot iš atsiliepimų skaičiaus, didesnė pusė narių, kuriems dar priklausė 1968-1969 m. dividendai, neatsiliepė į mūsų viešą pareiškimą.

Po ilgų susirašinėjimų ir pasiaiškinimų su aktuaru ir su Internal Revenue Service, turiu malonią pareigą pranešti Pildomajai Tarybai, kad liepos mėn. pradžioje Internal Revenue Service patvirtino mūsų pensijų planą su papildymais ir kad jau nuo liepos mėn. išmokame pensijas buvusiai SLA Sekretorei Berthai Pivaronienei ir centro tautojui Kaziui Paulauskui.

Rugpjūčio mėn., savaitės bėgyje, visos sekretoriaus ir SLA bylos buvo pertvarkytos, sukatologuotos ir pažymėtos klasifikacijos numeriais, kad būtų lengva bet kokią bylą greitai surasti. Buvo sudaryta ir kataloginė knygtelė. Visi raštai padalinti į 46 skyrius pagal dalykus, yra 1850 vietų (entries) su vietom papildomiems dokumentams.

Dar sykį SLA Centrą ištiko nelaimė. Š.m. spalio 30 d. mirė Centro tarnautoja, Doma Blazienė. Jos netekimas sudaro rimtą spragą SLA Centro raštinėje, nes ji 15 metų sąžiningai tvarkė ligoje pašalpos skyrių ir atliko kitas atsakingas funkcijas.

1970 m. rugpjūčio 28-31 d.d. ir spalio 30-31 d.d. prezidentas Dargis lankėsi SLA Centre ir aptarė Tėvynės, SLA istorijos bei Vajaus reikalus su Pildomosios Tarybos nariais ir kitais SLA veikėjais. Šitie pasitarimai buvo labai svarbūs organizacijos veiklai, nes iš jų išplaukė nauji konkretūs užsimojimai ir uždaviniai.

Kadangi Vajaus, istorijos bei kiti klausimai numatyti šio suvažiavimo darbotvarkėje, kaip atskiri punktai, nesigilinsiu į tuos darbus, nors jie ir liečia sekretoriaus veiklą. Išduosiu atskiras papildomas žinias, kai svarstysime tuos klausimus.

Galiu su pasididžiavimu teigti, kad santykiai su Pildomosios Tarybos nariais, Tėvynės redaktorium ir centro tautojais buvo nuoširdūs. Mes visuomet stengdavomės greitai ir tikslingai išspręsti reikalus, kurie liečia organizacijos bendrą gerovę. Visiems savo bendradarbiams tariau savo padėką ir turiu viltį, kad šis suvažiavimas bus produktyngas.

Algirdas Budreckis
SLA Sekretorius

A.Chaplikui įnešus, J.Miller parėmus, sekretoriaus A.Budreckio raportas buvo Pildomosios Tarybos priimtas ir visi jo darbai ratifikuoti.

7. Išdininkė Euphrosina Mikužiūtė pateikė savo raportą raštu.

(b. d.)

Londono Lietuvių Dienos programos dainų ir šokių vadovai apdovanojami gėlėmis.

Nuotrauka J. Galizūčio

SVEIKATOS SKYRIUS

ŠĮ SKYRIŲ VEDA SVEIKATOS KOMISIJA:

Dr. Petras Zalatoris

Dr. A. Gussen

Reikia stiprinti raumenis

Jaunimas turi sportuoti, kad išaugtų stiprūs raumenys, o taip pat subręstų visos kūno dalys reikalingos žmogaus sveikatai ir veiklai. Vyresnio amžiaus asmenys irgi turi būti judrūs, kas gali sportuoti, nes tik tokiu būdu apsaugosim savo raumenis nuo suvytimo. Pavojinga esti, kai kūno dalys surambėja.

Bet negerovės prasideda tada, kai į sportą įjungiamas lenktyniavimas ir prizų gaudymas. Jeigu tasai lenktyniavimas atliekamas saikiai, tai dar neblogiausia, jis nesti kenksmingas. Senovės graikai šių taisyklių kietai laikėsi. Bloga, kai lenktyniavimas, nugalėjimų ir prizų vaikymasis, pasidaro svarbiausiu sporto tikslu. Tokiais atvejais dažnai nukenčia sportininko sveikata.

Retkarčiais mane lanko keletas sportininkų. Jie jau įsitikino, kad jų praktikuojamas sportas nėra jų sveikatai naudingas. Jiems buvo kalama į galvą, kad būtina reikia laimėti varžybose. Pats pagrindinis sporto tikslas - protingai lavinti savo kūną, jau pamiršamas.

Tenka priminti, kad kai kurios didelės sporto organizacijos yra atsідūrusios turtingų savininkų rankose. Yra patirta, jog tokie vadovai ryžtasi

sportininkus "paskatinti", kad jie laimėtų. Vieniems įšvirkščiami tam tikri vaistai, kitiems duodamos piliulės. Kai kurį laiką tos priemonės pagelbsti sportininkams laimėti. Bėgikai greičiau bėga, šokantieji į aukštį ar tolį, pasiekia geresnių rezultatų. Bet ilgainiui tai neigiamai atsiliepia į jaunų sportininkų sveikatą. Hormonai ir stiprūs chemikalai, jie gali būti naudingi ligoniui, bet jie visai nereikalingi sveikam jaunuoliui. Atvirkščiai, jie gali būti žalingi jo sveikatai. Specialistai nurodo, jog hormonų naudojimas kartais padaro žmogaus kūnui žalą, jeigu juos naudoja netinkamai. Taip, jaunas sportininkas gali vienas kitas lenktynes laimėti, bet vėliau jis pajus nereikalingų vaistų naudojimo kenksmingas pasekmes. Ypatingai jaunos mergaitės turi būti atsargios, nes piktnaudojimas tam tikrų chemikalų gali pasibaigti tuo, kad joms pradės augti barzda ir ūsai....

Sportas puiki priemonė kūnui stiprinti, raumenis tobulinti ir sveikatai užtikrinti. Bet saikas reikalingas. O tuo labiau tenka saugotis nuo anų "skatinančių" vaistų.

Spaudos mėnesį, palydinti

Senieji lietuviai išeiviai, keliaudami toli už jūrų į Ameriką, tikėjo, kad išvyksta trumpam. Prisiminimai ne vienas jų buvo pasiėmęs savo tėvynės žemės ir saugojo ją kaip relikviją, tai buvo simbolis meilės ir prisirišimo savo tėvų kraštui. Daugelis jų nebesugrįžo. Tas pats atsitiko ir su tremtiniais. Daugelis jų nebesugrįš, nes jų norus nutraukia mirtis.

Tėvynės meilės vedini žmonės atlieka didžiulius darbus ir žygius.

Kas vertė rizikuoti gyvybe, nešant uždraustas knygas per sargybonis apstatytas sienas? Tėvynės meilė.

Jokio atlyginimo, jokių gėrybių jiems už tai nežadėta, o tik menkas, menkas žemės kampelis lietuvių kapuose.

Prisiminkime, tas pats buvo ir su savanoriais kariais, kurie ryžosi stoti kovon prieš daug di-

desni priešą - lenką, vokiečių, rusų....

Mūsų stiprybė išeivijoje yra lietuvių išlaikyme. Asmuo, kuris nepaiso savo tautybės, yra tuščiaaviduris medis, kuris gyvenimo audroms užėjus, greičiausia palūžta.

JAV-bėse mūsų tautinis išlikimas yra mūsų pačių rankose. Lietuvos laisvė turi rūpėti kiekvienam laisvojo pasaulio lietuviui.

Mūsų tauta yra gabi, talentinga ir darbšti. Todėl išeivijoje visa tai, privalome puoselėti, tada neteks nusiminus dejuoti ir skystis. Turime visad prisiminti tuos mūsų garbingus knygnešius ir pareikšti jiems didžią pagarbą, o tuo pačiu sustiprinti savyje pasiryžimą eiti jų pėdomis.

Jei nebūtų laikraščių, nebūtų lietuviškų organizacijų, lietuvių reiktų skelbti mirtį. Lietuviška spauda ne tik mus informuoja, bet ir saugo nuo nutautėjimo.

Kaip vaikai gali būti geri lietuviai, jei tėvai nesistengia patys su savo vaikais kalbėti lietuviškai, neišsirašo ir neskaito lietuviškų laikraščių ir iš mažens savo vaikų nepratina jų skaityti.

Rizikuodami savo gyvybe knygnešiai nešė į Lietuvą iš Prūsų lietuvišką spaudą. Šiandien, kuomet galime laisvai ją įsigyti ir skaityti, jos nevertiname. Statistika rodo, kad pats blogiausias biznis yra iš lietuviškos spaudos.

Mūsų kultūringai tautai išeivijoje ši statistika privalėtų būti kaip tik priešinga.

Todėl paskelbtas lapkričio mėnuo - lietuviškos spaudos mėnesiu, tenepalieka tuščias garsas tyruose.

Algirdas Budreckas

PARAZITAS - ALKOHOLIO GAMINTOJAS

Cambridge universiteto gyvulių fiziologijos instituto mokslininkai tyrinėjo parazitinės kirmėlės Moniliformis dubius, gyvenančios žiurkių žarnyne, medžiagų apykaitą. Paaiškėjo, kad šis parazitas, panašiai kaip mielių grybeliai, naudoja gliukozę ir kaip galutinį produktą išskiria nemažus alkoholio kiekius. Mokslininkai ilgai negalėjo nuspręsti, kokią naudą parazitas turi iš alkoholio gamybos. Neįtikėtina, kad alkoholis būtų skiriamas šeiminkui, kurio žarnose parazitas gyvena, apsvaiginti. Mokslininkai galvoja, kad kirmėlė gamina alkoholį kovai su kitais konkuruojančiais parazitais. Šį spėjimą patvirtina stebėjimai, atlikti su minėtuoju parazitu Moniliformis dubius ir soliteriu. Kai šie du parazitai apsigyvena žiurkės žarnyne atskirai po vieną kiekvienas jų užima pirmąjį virškinamojo trakto ketvirtį, o kai suleidžiami abu kartu, tai alkoholinė kirmėlė randama toje pačioje vietoje, o soliteris - daug žemiau, kur mai stingųjų medžiagų yra žymiai mažiau. Pasiremdami šiais stebėjimais, fiziologai teigia, kad alkoholis, kurį gamina Moniliformis, veikia kitų parazitų nervų sistemą ir koordinaciją. Apsvalgę konkurentai atsikabina nuo žamyno ir, nusiėdę žemyn, pasišalina iš maistingų vietų.

* "LELIJOS" susivienijimo siuvimo klube atidaryta madų paroda. Vilniaus siuvėjai matyt didžiuojasi savo sugebėjimais siuvimo mene. Jų pranešėjai kalba žinovų-ekspertų tonu. Jie pranešėja tokias ateities madas: "ateinančio sezono drabužiams charakteringas platus sintetikos panaudojimas. Ypač originalius moteriškus demisezoninius paltus iš daigstytų trijų sluoksnių kaproninių audinių, pradėjo gaminti Vilniaus "Lelijos" susivienijimas. Bus pradėta gaminti moteriški paltai iš dirbtinio kailio. Jaunoms mergaitėms bus siūvami elegantiški aksomo paltukai ir t.t.

Amerikos Lietuvių Tarybos susirinkimo, įvykusio lapkr. 14 d., svečių ir atstovų dalis. Iš kairės pirmoje eilėje: Lietuvos gen. kons. dr. P. Daušvardis, kun. A. Stašys, J. Skorubakas, vysk. V. Brizgys, kun. J. Prunskis, prof. B. Vitkus, A. Devenienė, inž. A. Rudis, J. Talalas, J. Valaitis. Nuotr. V. Noreikos

Tėvynė 6

Activity and fraternity in Lodges of our Alliance

ACTIVITY AND FRATERNITY ARE THE BEST RECOMMENDATIONS FOR OUR ALLIANCE'S LODGES!

1. WECOMING NEW MEMBERS

Lose no time in making new members feel at home. Help the new member get acquainted. Help him or her become a part of the Lodge. The quicker you can do this, the sooner you have a worker.

1. Reserve a section where new members will sit at the first meeting they attend. During the meeting, ask each member to stand and be introduced.

2. Have an introduction committee. This could be a group who introduce the new member and give the complete details about him or her.

3. Set up a committee called the "Greeter's Committee". Then work out a plan so that these people can look up the lonely ones and introduce them.

4. Include a short biography of each new member in your correspondence to the Alliance organ TĖVYNĖ.

5. Give them a regular committee assignment.

2. NEW MEMBERS - NEW IDEAS!

Each new member represents a potential source of new ideas that can benefit your entire membership. Take advantage of this fact by asking them... after they have been members a reasonable length of time... these four questions:

1. What do they think of your Lodge program?

2. Do they feel that they are getting as much as they expected out of this affiliation?

3. What are their suggestions for improvements?

4. Do they know Lithuanian Americans who could become SLA members?

You will be pleasantly surprised by the concrete suggestions that new members could offer.

DON'T DELAY - NEW MEMBERS OF TODAY ARE YOUR NEW LEADERS OF TOMORROW!

LAA LITHUANIAN FAMILY
MEMBERSHIP DRIVE
COMMITTEE

PRESIDENTIAL LETTER TO PASZTOR

Washington, D.C. Congr. Rogers C.B.Morton, Chairman of the Republican National Committee, today praised the activities of the Heritage Groups (Nationalities) Division, and cited a personal letter of recognition to the Division's Director, Laszlo C.Pasztor, by President Nixon. The letter congratulated Mr. Pasztor on the success of the 1970 Heritage Groups (Nationalities) Conference, which was sponsored by the Republican National Committee on October 1-3 in Washington, D.C. The Conference was attended by representatives of thirty nationalities from twenty states of the U.S.

COLD WINTER?

Abe Weatherwise, in the old Farmer's Almanac, predicts the coming winter will be unusually severe.

Abe predicts the weather using a "secret formula"

based on records dating back to the 1500's. He says this winter will include many severe storms continuing into April, plus snow or sleet through the country New Year's Eve, more January 10th-15th and a week of it beginning about Jan. 20th.

Weather bureau reports often hedge, or use percentages to describe likely weather conditions. Thankfully, Abe doesn't follow an overly cautious system, and the fact that the weather on any given day is likely to be different in a hundred different locations doesn't greatly deter him. He is in a way, like "strong" newspaper editor, who know all the answers, which are always conveniently black and white.

IŠMOKAMOS APDRAUDOS

Lapkričio 28, 1970

JONAS ZIENIUS, 62 kp., Lorain, Mass., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė gruodžio 1, 1912 m., mirė lapkričio 14, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionio žmonai, Elzbietai Zienius.

ONA LUKOS, 64 kp., Baltimore, Md., gimusi Baltimore, Md. Prie SLA prisirašė birželio 7, 1929 m., mirė rugsėjo 6, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės Turto Administratoriui, John J.Laukaitis.

HELEN SIMMS-SIMANAUSKAS, 310 kp., Rhinelander, Wis., gimusi Lietuvoje. Prie SLA prisirašė vasario 1, 1925 m., mirė rugsėjo 8, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionės sūniui, Harold P.Simms.

ANDREW KURASUKAS, 352 kp., Detroit, Mich., gimęs Lietuvoje. Prie SLA prisirašė sausio 2, 1939 m., mirė spalio 18, 1970 m. Apdrauda išmokėta velionio posūniui, Anthony Alksnes.

Viso \$ 1,983.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso \$ 118,307.00

IŠMOKAMOS TAUPOMOS APDRAUDOS

Jonas Strazdas, 126 kp., New York, N.Y.
Romuald J.Nakas, 352 kp., Detroit, Mich.

Viso \$ 2,000.00

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso \$ 57,543.00

IŠMOKAMOS LIGOJE PAŠALPOS

Lapkričio 28, 1970

175. J.Bauza, 126 Pav. kp., New York, N.Y.
sirgo 12 sav. \$ 57.58

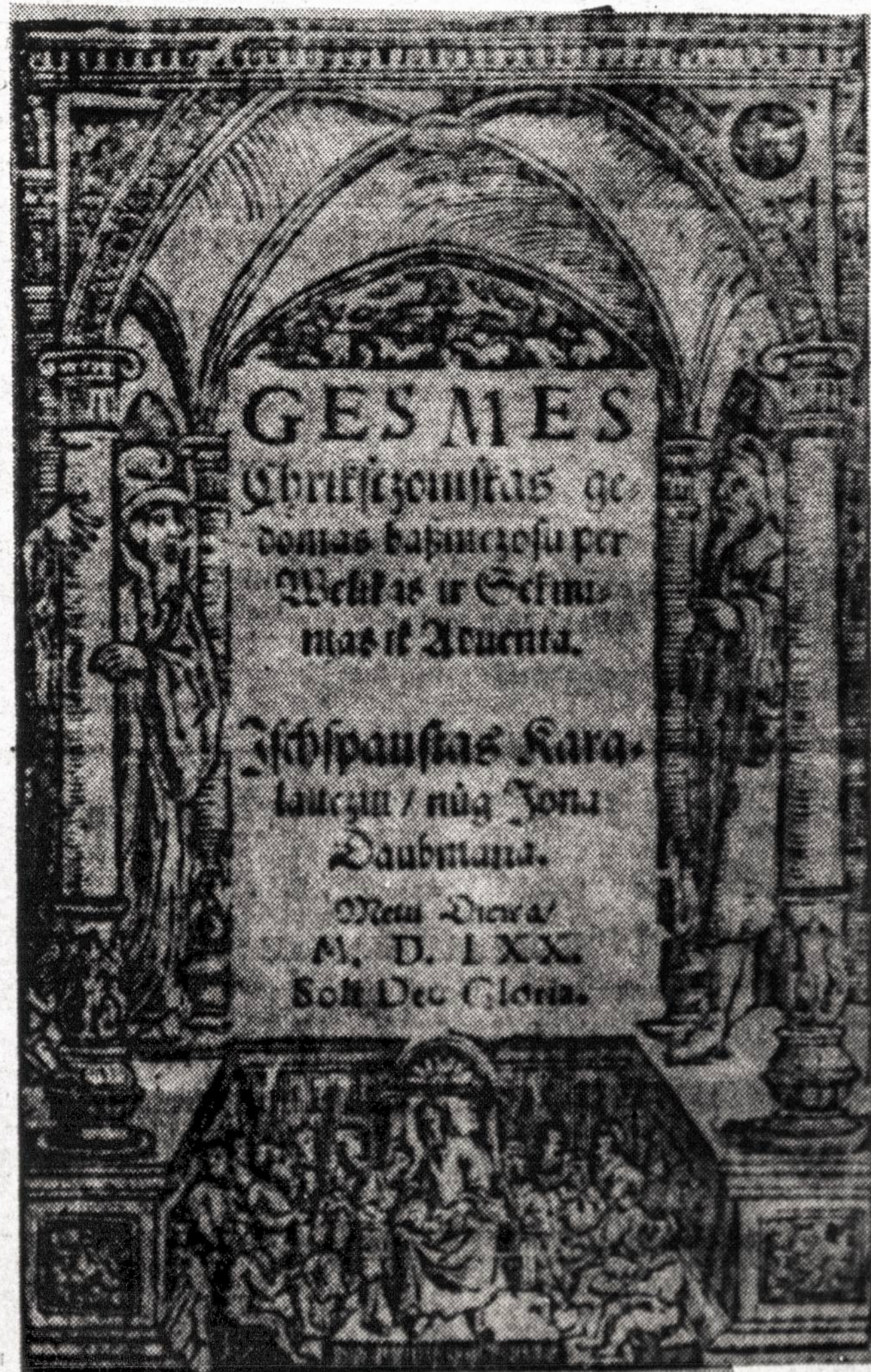
176. L.Peters, 185 kp., E.Chicago, Ind., sirgo
2 sav. \$ 24.00

177. J.J.Chesakis, 211 kp., Mahanoy City, Pa.,
sirgo 12 sav. \$ 102.77

Viso \$ 184.35

Nuo pradžios šių metų bendrai
viso \$ 10,512.66

Tėvynė 7

Pirmojo lietuvių giesmyno pirmasis puslapis.

PIRMASIS LIETUVIŠKAS GIESMYNAS buvo išspausdintas 1570 metais, tad dabar sukako nuo reikšmingo įvykio lygiai keturi šimtai metų. Ta proga Chicagoje, Balzeko muziejuje įvyko giesmynų paroda. Pirmame Giesmyne yra viso 135 giesmės, pritaikytos sekmadieniams ir šventėms. Šio Giesmyno išleidimu rūpinosi šviesūs lietuviai, trys Karaliaučiaus universiteto profesoriai: Rapolionis, Kulvietis, Kirtaforas. Martynas Mažvydas, tuo metu dar studentas pats vienas surašė 70 giesmių, kurias giedodavo Mažosios Lietuvos lietuviai. Nors ilgainiui tos giesmės buvo tobulinamos, bet sakoma, jog ir dabar Mažvydo kai kurios giesmės tebegiedamos. Giesmynų platinimas ir vis naujų laidų spausdinimas pagelbėjo lietuvių kalbai tobulėti. Šie Giesmynai lygiai padėjo lietuviams atsispirti Didžiojoje Lietuvoje nuo lenkų įtakos, ypač po Liublino unijos ir Mažosioje Lietuvoje nuo vis stiprėjančios vokiečių kalbos veržimosi į kasdieninę lietuvių būklę.

ILGAI IŠLIEKANTI IR ATMINTINA DOVANA KALĖDOM
ENCYCLOPEDIA LITUANICA

361 W. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS. 02127, TEL.: (617) 268-7730, VAKARE — 282-2759

Tėvynė

AMERIKOS LIETUVIŲ
ORGANIZACIJOS ORGANAS

63 metai Nr. 41
1970 December-Gruodžio 4

* P. POLGRIMAS, SLA 278 kuopos organizatorius, St. Catharines, Ont. Kanadoje šio vėjau metu įrašė du naujus narius. Mūsų paskelbtame šio vėjau organizatorių sąrašė jo vardas klaidingai buvo praleistas.

* DR. ANTANAS GUSENAS, kuris "Tėvynėje" rašo įdomius straipsnius sveikatos klausimais, dabar paėmė žiemos atostogas ir lankosi Kalifornijoje, kur jam esą smagu, nes klimatas geras.

* RAŠYTOJAS BALYS GRAŽULIS Detroitė skaitys paskaitą apie Vytauto Alanto kūrybą, ryšium su jo knygos "Nemunas teka per Atlantą" pasirodymu.

* SANTARA-ŠVIESA Chicagoje lapkričio 27 d. surengė pasilinksminimo vakarą Don Varno posto salėje, kurį pavadino "pirmu nuosmukio kongresu" su midi ir maxi šokiais.

* MARQUETTE PARKO Chicagoje lituanistinė mokykla surengė vakarienę, į kurią, kas pažymėtina, atsilankė jaunos poros ir jų pakviesti svečiai. Šiems jaunosios kartos atstovams matyt rūpi tautinis vaikų auklėjimas.

* KANADOS LIETUVIŲ dieną, tarp kitų nutarimų, buvo padarytas ir toks kvietimas: "Tėvelieka nei vieno jaunuolio ar jaunuolės, kuris nedalyvautų bent vienoje jaunimo patriotinėje organizacijoje".

* WORCESTER, MASS. lietuvių visuomenės veikėjas P. Račiukaitis viešoje vakarieneje kalbėjo tema: "Mano tėvynė ir aš". O peržvelgdamas Worcester lietuvių kolonijos darbus, jis pabrėžė, jog "jų kolonija esanti žydinti lietuvių kolonija".

* AVELLANEDOJE, Argentinoje, vietos lietuviai surengė jaukias iškilmes baigusius aukštusius mokslus jaunuoliams pagerbti. Į Lietuvių salę susirinko apie pora šimtų žmonių. Jauni akademikai su savo tėvais buvo pasodinti prie garbės stalo. Toliau vyko sveikinimai ir meninė programa. Šiose iškilmėse buvo pagerbti: inžinierius Guillermo Kliuga, farmacininkė Milda Račkauskaitė, gydytoja Ariana Vasiūnaitė ir gydytojas Povilas Kalyna.

Lietuvos nepriklausomybės laikų raitelis. Vaizde matome uloną, Balį Novicką su jo gražiuoju žirgu, 1939 metais.

* BALTIEČIŲ STUDIJŲ Konferencijoje, kuri buvo prof. S. Vardžio suorganizuota San Jose kolegijoje, Kalifornijoje, lapkričio 26-29 dienomis, dalyvavo gausus būrys Baltijos kraštų mokslininkų. Baltijos mokslininkų draugijai priklausė 250 asmenų. Šiai konferencijai iš anksto buvo užsiregistravę 135 asmenys. Pažadėjo atvykti mokslininkai iš JAV, Kanados, Vokietijos, Švedijos, Suomijos, Britanijos, Šveicarijos, Brazilijos ir net Australijos. Lietuviai mokslininkai šioje profesorių konferencijoje skaitė apie porą dešimčių paskaitų aktualiomis temomis.

* VYTAUTAS YLEVIČIUS Vilniaus bibliotekoje surengė savo meninių fotografijų parodą. Pažymėtina, kad jo paveikslų temos, tai lietuviško kaimo gamta, senieji jo gyventojai, vaikai ir žmogus gamtoje.

* NEW HAVEN, CONN. lituanistinėje mokykloje vaikų skaičius šiemet sumažėjo, yra tik 14 lankančių mokyklą ir 6 vaikų darželių. Mokytojauja E. Vaišnienė ir M. Jucėnaitė-Liaukienė, o joms padeda buvusieji šios mokyklos auklėtiniai Vaiva Vebraitė ir Linas Lipčius.

* DR. MARIJA ŠVEIKAUSKIENĖ, kalbėdama Birutėčių surengtame pobūvyje, Le Cordon Bleu salėje Woodhavene, tarp kitko pasakė, jog sovietinė Rusija tik iš Naujosios Anglijos baltiečių, taigi ir lietuvių, pomirtinių palikimų gavo apie 18 milijonų dolerių.

LIETUVIAI KARIAI PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

Jonas Kvietkauskas, Algirdas Tarasevičius, Bronius Vasičiauskas, Sigitas Paškauskas, Vytautas Bagdonavičius ir Jokūbas Žukauskas, rugpiūčio pradžioje baigė Vilniuje Karo mokyklos radiotechnikos skyrių. Tai vienintelė okupanto mokykla Lietuvoje karininkams ruošti. Baigusieji tuoj buvo paskirti į "Plačiąją Rusiją".

DARMSTADT. Rugpiūčio 12 d. 2040 LS kuopoje įvyko apylinkės narių susirinkimas, kuriam pirmininkavo Vytautas Pundzevičius, sekretoriavo Juozas Parulis.

HANAU. VLB vietos apylinkės narių susirinkimas įvyko spalio 4 d. Pirmo mėnesio sekmadienio pamaldų proga Apylinkės pirmininkas A. Kemeraitis sukvietė tautiečius pobūvį. Susirinko apie 40 asmenų pasitarti, ruošti jauniems bendrą Kalėdų eglutę.

* MASKVOJE, žydų tautos pilietis Leonidas Rigermanas bandė patekti į Amerikos konsulatą, bet sovietų policija jo neįleido. Policija jį sumušė, pamušė žemėn, o vėliau jį kaltino, kad jis bandė demonstruoti gulėdamas žemėje. Amerikos atstovybė dėl to pareiškė protestą, nes pagal konsularinę sutartį, piliečiai negali būti trukdomi jeigu jie turi reikalą ir nori aplankyti konsulatą.

GULBĖS KAVARSKĖ

Ties Kavarsku Šventoji perkirsta užtvankos. Sraunus vanduo neužsila nuo jos iki pat tilto - vos ne per kilometrą.

Žiemos pradžioje prie užtvankos įsikūrė septynios gulbės. Šie paukščiai čia niekada nesirodydavo, juo labiau žiemą. Buvo galima manyti, kad gulbės čia apsistojo neilgam. Tačiau jos liko. Miestelio gyventojai ėmė rūpintis gulbių pašarais. Gulbės netrukus priprato būti maitinamos ir lesala, ėmė tiesiai iš rankų.

Tai nauja gulbių žiemojimo vieta.

DIRVA

TAUTINĖS
MINTIES
LAIKRAŠTIS

Isteigtas 1915

6907 SUPERIOR AVENUE CLEVELAND, OHIO, 44103

Gausiai iliustruotas laikraštis, einas 2 kartu į savaitę
Trečiadieniais ir penktadieniais

Prenumeratos kaina metams—\$13.00, pusei metų—\$7.00
Susipažinimui—2 savaitės siunčiame nemokamai

—Leidžia—

Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija Viltis

NAUJIENOS

THE LITHUANIAN DAILY NEWS

PIRMAS IR GERIAUSIAS LIETUVIŲ DIENRAŠTIS AMERIKOJE

NAUJIENOS turi savo korespondentus kiekvienoje didesnioje Amerikos lietuvių kolonijoje ir įvairiose Europos bei Pietų Amerikos valstybėse.

NAUJIENŲ prenumerata yra tokia: Chicagoje ir priemiesčiuose metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, trims mėnesiams - \$6.00, vieneriems mėnesiams - \$2.00. Kitose JAV vietose metams - \$18.00, pusei metų - \$10.00, trims mėnesiams - \$5.00, vieneriems mėnesiams - \$1.75. Kanadoje metams - \$20.00, pusei metų - \$11.00, vieneriems mėnesiams - \$2.00. Užsienio vietose metams - \$21.00, pusei metų - \$11.00, vieneriems mėnesiams - \$2.50.

NAUJIENAS gausite, jei pasiųsite čekį, arba Money Order tokiu adresu:

1739 S. Halsted Street

Chicago, Ill. 60608

KELEIVIS

LITHUANIAN WEEKLY

Aišku, esate girdėję, kad tai laikraštis, kuris jau eina 66-ąsias metus. Jį vieni geria, kiti peikia, bet visi jį mėgsta skaityti.

Keleivis duoda ir teisinių patarimų, jame rasite gražių aprašymų bei eilėraščių. Jis turi ir moterų skyrių. PRENUMERATA: - METAMS - \$ 7.00.

Užsakykite KELEIVIO 1971 metų kalendorių.

Jo kaina \$ 1.50.

KELEIVIS
636 East Broadway
South Boston, Mass. 02127

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE FUNERAL HOME

2533 W. 71st Street
Telef.: GROOVHILL 6-2345-6

1410 So. 50th Ave., Cicero
Telef.: TOWNHALL 3-2108-9

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
AIKŠTĖ AUTOMOBILIAMS PASTATYTI

NELAIMĖS VALANDOJE
SAUKITE:
STagg 2-5043

Matthew P. Ballas
BIELIAUSKAS
Funeral Home

AL. BALTRUNAS-BALTON
Reikalų Vėdejas
Notary Public

680 Grand Street
Brooklyn, N. Y. 11211

SHALINS

(SHALINSKAS)
Funeral Home
84-02 Jamaica Ave.
prie Forest P'way stores
WOODHAVEN, N.Y. 11421

Garbingai aprauna
laidotuviams
Koplyčios
visose miesto dalyse

F. W. SHALINS ir
J. B. SHALINS

Tėvynė 8,